

**Публічне акціонерне товариство
«Комерційний банк «СОЮЗ»**

**РІЧНИЙ ЗВІТ
2012**

Примітки до фінансової звітності

Примітки до фінансової звітності

Примітка 1. Інформація про банк

Найменування Банку

Повне найменування українською мовою: Публічне акціонерне товариство «Комерційний банк «СОЮЗ» (далі по тексту – **Банк** або **Банк «СОЮЗ»**).

Повне найменування російською мовою: Публичное акционерное общество «Коммерческий банк «СОЮЗ».

Повне найменування англійською мовою: «COMMERCIAL BANK «UNION» PUBLIC COMPANY.

Скорочене найменування українською мовою: АТ «КБ «СОЮЗ».

Скорочене найменування російською мовою: АО «КБ «СОЮЗ».

Скорочене найменування англійською мовою «СВ «UNION» РС.

Код за ЄДРПОУ: 35574578.

Місцезнаходження Банку

Юридична адреса Банку: Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 4

Фактична адреса Банку: Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 4

Організаційно-правова форма Банку

Банк є юридичною особою у формі публічного акціонерного товариства відповідно до чинного законодавства України. Банк створений відповідно до установчого договору про створення Банку від 12 вересня 2006 року та на підставі рішення Установчих зборів засновників Банку (протокол від 25 грудня 2006 року) і є правонаступником всіх прав та обов'язків Відкритого акціонерного товариства «Комерційний банк «СОЮЗ», яке зареєстровано Національним банком України 26 листопада 2007 року за № 318.

Банк здійснює свою діяльність на підставі Банківської ліцензії Національного банку України № 249 від 17 листопада 2011 року, а також на підставі Генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій Національного банку України № 249 від 17 листопада 2011 року та додатку до Генеральної ліцензії № 249 від 17 листопада 2011 року.

Дата звітності за звітний період

Датою річної фінансової звітності за 2012 рік є кінець дня 31 грудня 2012 року.

Звітним періодом є період, який починається з 01.01.2012 року та закінчується 31.12.2012 року.

Звітність затверджена до випуску 14 березня 2013 року рішенням Правління Банку (протокол від 14 березня 2013 року № 06) та підписана Головою Правління Валовим В.П. та головним бухгалтером Колесник Г.Д.

Назва органу управління, у віданні якого перебуває Банк (назва материнської компанії)

Банк не має материнської компанії.

Види діяльності, які здійснює та має здійснювати Банк

На підставі Банківської ліцензії Банк надає банківські послуги з:

- залучення у вклади (депозити) коштів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;
- відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів;

➤ розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик.

Крім того, у відповідності до статті 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» Банк надає клієнтам такі фінансові послуги:

- випуску платіжних документів, платіжних карток, дорожніх чеків та їх обслуговування, кліринг;
- залучення фінансових активів із зобов'язанням щодо наступного їх повернення;
- фінансовий лізинг;
- надання коштів у позику;
- надання гарантій та поручительств;
- переказ коштів;
- факторинг.

Банк, крім надання фінансових послуг, має право здійснювати також діяльність щодо:

- випуску власних цінних паперів;
- зберігання цінностей або надання в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа;
- інкасації коштів та перевезення цінностей;
- надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг.

На підставі Генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій Банк здійснює такі операції з клієнтами:

- неторговельні операції з валютними цінностями;
- операції з готівковою іноземною валютою та чеками (купівля, продаж, обмін, прийняття на інкасо), що здійснюються в касах і пунктах обміну іноземної валюти банків;
- операції з готівковою іноземною валютою та чеками (купівля, продаж, обмін), що здійснюються в пунктах обміну іноземної валюти, які працюють на підставі укладених банками агентських договорів з юридичними особами-резидентами;
- ведення рахунків клієнтів (резидентів та нерезидентів) в іноземній валюті та клієнтів-нерезидентів у грошовій одиниці України;
- ведення кореспондентських рахунків банків (резидентів і нерезидентів) в іноземній валюті;
- ведення кореспондентських рахунків банків (нерезидентів) у грошовій одиниці України;
- відкриття кореспондентських рахунків в уповноважених банках України в іноземній валюті та здійснення операцій з ними;
- відкриття кореспондентських рахунків у банках (нерезидентах) в іноземній валюті та здійснення операцій з ними;
- залучення та розміщення іноземної валюти та банківських металів на валютному ринку України;
- залучення та розміщення іноземної валюти та банківських металів на міжнародних ринках;
- торгівля іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України;
- торгівля іноземною валютою та банківськими металами на міжнародних ринках;
- обміну валют.

На підставі Ліцензій Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку Банк здійснює професійну діяльність на фондовому ринку за такими напрямками:

- 1) діяльність з торгівлі цінними паперами, а саме:

- андеррайтинг (Ліцензія від 28 вересня 2009 року № 493104 серії АВ),
 - дилерська діяльність (Ліцензія від 28 вересня 2009 року № 493103 серії АВ),
 - брокерська діяльність (Ліцензія від 28 вересня 2009 року № 493102 серії АВ);
- 2) депозитарна діяльність (Ліцензія від 06.05.2011 року № 581276 серії АВ).

Стратегічна мета Банку

Згідно прийнятого стратегічного плану розвитку Банку на період до 2014 року, головною метою Банку є максимізація вартості свого бізнесу і досягнення заданих параметрів ринкової капіталізації.

У рамках прийнятої стратегії, Банк передбачає досягнути позицій універсального комерційного банку із численною клієнтською базою і високими рейтингами.

Стратегічними цілями на наступний 2013 рік та подальші роки є:

- 1) Стабільне зростання, в рамках якого необхідно:
 - збільшити обсяги бізнес-показників завдяки використанню переваг зростаючого банківського ринку;
 - забезпечити зростання частки Банку у головних сегментах банківського ринку України;
 - забезпечити зважене використання інвестицій з метою підтримки стабільного зростання;
 - продовжити інвестування в кадрові ресурси з метою залучення та утримання найкваліфікованіших працівників вищого рівня;
 - розвивати процеси навчання і підвищення кваліфікації персоналу;
 - розширити присутність на ринках капіталу, в тому числі і міжнародних;
 - продовжити автоматизації внутрішніх процесів;
 - посилити залучення нових клієнтів через мережу відділень, а також альтернативні канали продажу (банкомати, internet-банкінг, партнерства);
- 2) Прибутковість через підвищення якості, що буде досягнуто через:
 - покращення ефективності бізнесу, збільшення ефективності роботи мережі відділень;
 - розвиток обсягів і асортименту банківських продуктів;
 - концентрацію на прибутковості банківських продуктів;
 - зростання лояльності клієнтів;
 - забезпечення клієнтам якісно вищого рівня послуг.

Спеціалізація Банку

Банк не має окремої банківської спеціалізації.

Банк створений для надання повного спектру банківських послуг, включаючи банківські операції, які пов'язані із здійсненням комерційної, інвестиційної та будь-якої іншої діяльності, яка може бути дозволеною Банку чинним законодавством України. Діяльність, що вимагає дозволу та/чи ліцензування, може здійснюватися Банком після отримання такого дозволу та/чи ліцензії та у межах цих дозволів та/чи ліцензій.

Банк «СОЮЗ» є універсальною кредитно-фінансовою установою, що зорієнтована на здійснення комплексного банківського обслуговування юридичних та фізичних осіб.

Основний акцент менеджменту направлений на проведення активних операцій, надання послуг, які приносять стабільний прибуток і не пов'язані з підвищеним ризиком. Стратегія здійснення активних операцій будується за принципом «консервативної ефективності», яка вимагає розподілу ресурсів в найбільш прибуткових проектах за умови дотримання безпеки і ліквідності вкладень.

Характеристика банківської діяльності

Підсумки роботи Банку за 2012 рік свідчать про досягнення певних результатів й виконання планових завдань звітного року.

Зниження основних показників балансу обумовлено, переважно, більш виваженою політикою Банку в розподілі ресурсів, ефективному управлінні капіталом, орієнтацією на традиційні бізнес-проекти, які приносять стабільний прибуток.

Головною метою в 2012 році для Банку була прибуткова діяльність на ринку банківських послуг України, яка полягає в високоякісному управлінні власними та залученими коштами. Зважаючи на це, основними задачами звітного року для Банку було забезпечення виконання фінансового результату за рахунок поглиблення та розширення 4-х банківських бізнес-напрямків:

- торговельні операції з іноземною валютою,
- залучення строкових коштів клієнтів,
- кредитування,
- операції з купівлі-продажу цінних паперів.

За станом на кінець дня 31 грудня 2012 року в Банку зареєстровано 1574 клієнтів, з них: суб'єктів господарювання – 916, фізичних осіб – 658. Протягом року спостерігалась тенденція к зростанню кількості клієнтів Банку.

Контрагентів Банку можливо розділити на такі сектори:

- корпоративні клієнти (юридичні особи, фінансові небанківські установи, фізичні особи-суб'єкти господарювання),
- фізичні особи,
- банківські установи.

Співпраця з корпоративними клієнтами є одним із основних напрямків діяльності Банку. Банк пропонує корпоративним клієнтам такі послуги: кредитування, розрахунково-касове обслуговування, відкриття рахунків, депозитні вклади, валютні операції та міжнародні звіти, операції з цінними паперами, документарні операції тощо.

Кредити юридичним особам надаються, переважно, короткострокові. Клієнти Банку, які кредитуються, проводять господарську діяльність у різних сферах бізнесу, зокрема, у будівельному бізнесі, бізнесі на ринку фінансових послуг, виробництві транспортних засобів, торгівлі, страховому бізнесі тощо.

Фізичним особам Банк пропонує різноманітні депозитні програми і продукти. Широким попитом у фізичних осіб користується надання Банком послуги з приймання платежів готівкою для перерахування на користь третіх осіб – комунальні платежі, платежі за послуги зв'язку, платежі з погашення кредитів, платежі в оплату товарів, робіт, послуг тощо. Лояльність тарифів Банку за розрахунково-касове обслуговування приваблює значну більшість фізичних осіб. Комісійні доходи, що отримав Банк за розрахунково-касове обслуговування в звітному році склали 67,1% всіх комісійних доходів.

Якість касового обслуговування клієнтів та лояльні курси купівлі-продажу іноземних валют приваблює й фізичних осіб, що здійснюють валютно-обмінні операції.

Наприкінці звітного року Банк розпочав роботу з банківськими металами. В такий спосіб Банк має на меті розширити перелік послуг для фізичних осіб. Аналіз операцій з банківськими металами за результатами звітного року показав, що найбільша зацікавленість фізичних осіб в цій послугі спостерігається в інших регіонах України ніж в Києві. У відділення Банку, які знаходяться в містах Донецьку, Одесі, Сімферополі й Дніпропетровську, активно здійснювались операції з купівлі-продажу банківських металів населенню. Обсяг продажу банківського золота за останні два місяці 2012 року склав – 19 327,4 грам або 621,4 унції; при цьому доходи Банку від цих операцій склали 86 тис.грн.

На міжбанківському ринку України Банк працює як із розміщення, так і з залучення ресурсів у різних грошових одиницях. Крім ресурсних операцій, Банк активізує діяльність за програмами міжнародних розрахунків і документарних операцій, а також на ринку цінних паперів. В 2012 році Банк співпрацював майже із 100 українськими та близько 20 іноземними банками.

Основним видом діяльності Банку залишається кредитний бізнес.

Кредитний портфель Банку на кінець звітного року становить більш ніж 80% всіх активів. Відповідно, найбільшу питому вагу в структурі доходів Банку мають процентні доходи – 86,4%. Чистий процентний дохід Банку становить 359083 тис. грн., обсяги якого збільшуються із року в рік.

Витрати на утримання персоналу становлять 33,4% від загального обсягу адміністративних витрат. Зростання витрат на персонал (за 2012 рік зросло в 2 рази) обумовлено зростанням чисельності персоналу у зв'язку з розширенням мережі Банку.

При цьому, незважаючи на розширення регіональної мережі Банку, загальний обсяг адміністративних витрат, які безпосередньо пов'язані з обслуговуванням виробничого процесу (орендні платежі, послуги охорони, комунальні платежі, обслуговування основних засобів тощо), не збільшився – 17753 тис. грн. в звітному році, проти 28980 тис. грн. – в попередньому.

Витрати на формування резервів в 2012 році складають 405433 тис. грн., що становить 54,6% в загальному обсязі всіх витрат Банку.

Платежі до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2012 рік склали 1874 тис. грн. Інших податків та платежів до бюджету та позабюджетних фондів сплачено в 2012 році 2181 тис. грн.

За станом на кінець дня 31 грудня 2012 року, значення обов'язкових економічних нормативів, встановлених Національним банком України, не перевищували допустимих значень та становили:

- норматив мінімального розміру регулятивного капіталу (Н1) – 584467 тис. грн. (нормативне значення – не менше 120 млн. грн.); з урахуванням корегуючих провадок значення нормативу становить 567462 тис. грн.;
- норматив адекватності регулятивного капіталу/платоспроможності (Н2) – 13,41% (нормативне значення – не менше 10%),
- норматив співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (Н3) – 15,22% (нормативне значення – не менше 9%),
- норматив миттєвої ліквідності (Н4) – 25,56% (нормативне значення – не менше 20%),
- норматив поточної ліквідності (Н5) – 63,12% (нормативне значення – не менше 40%),
- норматив короткострокової ліквідності (Н6) – 126,18% (нормативне значення – не менше 60%),
- норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) – 22,84% (нормативне значення – не більше 25%),
- норматив великих кредитних ризиків (Н8) – 535,02% (нормативне значення – не більше 800%),
- норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (Н9) – 0,05% (нормативне значення – не більше 5%),
- норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (Н10) – 0,13% (нормативне значення – не більше 30%),
- норматив інвестування в цінні папери (Н11) – 14,36% (нормативне значення – не більше 15%),
- норматив загальної суми інвестування (Н12) – 49,71% (нормативне значення – не більше 60%).

В 2012 році Банк не здійснював операцій по злиттю, приєднанню, поділу, виділенню, перетворенню та інших реорганізацій.

Протягом звітного 2012 року припинення або ліквідації окремих видів банківських операцій в Банку не відбувалось.

Участь у Фонді гарантування вкладів фізичних осіб

За станом на кінець дня 31 грудня 2012 року Банк не входить до категорії тимчасових учасників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Банк зареєстрований учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб 29 грудня 2008 року (свідоцтво учасника Фонду гарантування вкладів фізичних осіб № 202).

Частка керівництва в акціях

Керівництво Банку володіє частками (акціями) у статутному капіталі Банку в таких розмірах: Савицький Ю.С. – 9,19% (30,88 млн.грн.).

Істотна участь у Банку

Істотної участі (більш ніж 10%) в статутному капіталі Банку за станом на кінець дня 31 грудня 2012 року акціонери Банку не мають.

Події після звітного періоду

Суттєвих подій після звітного періоду (як сприятливих, так і несприятливих) між датою балансу та датою затвердження фінансової звітності до випуску, які б вимагали або не вимагали коригування фінансових показників, в Банку не було.

Примітка 2. Економічне середовище, в умовах якого банк здійснює свою діяльність

2.1. Опис економічного середовища, в умовах якого Банк здійснює свою діяльність

Вітчизняна банківська система є однією з найбільш розвинутих галузей національної економіки, здатною надавати послуги на рівні міжнародних стандартів. Однак, світова фінансова криза і, як результат, складна економічна ситуація в Україні, що розпочалась з середини 2008 року, мали значний вплив на стан ринку банківських послуг.

Діяльність банківського сектору України у 2009 – 2010 роках характеризувалася скороченням активної діяльності банків, зменшенням їх ресурсної бази, збільшенням питомої ваги проблемних кредитів та отриманням збитків. Незважаючи на загальну економічну кризу та її негативні наслідки для банківської системи, в 2011 – 2012 роках спостерігалось поступове покращення стану справ в банківському секторі України.

На даний час все більше банків подолали труднощі з ліквідністю, із залученням ресурсів та поверненням кредитних коштів.

Банківський сектор України розширюється за рахунок створення нових банків, орієнтованих на початку розвитку на вузьку спеціалізацію. Але й банки «з давньою історією» закріплюють свої позиції та зберігають сталий розвиток бізнесу.

За зазначений період відбулося збільшення загального розміру статутного та регулятивного капіталу банків, зростання адекватності регулятивного капіталу, збільшення обсягів кредитування корпорацій (особливо в національній валюті) при скороченні кредитування населення (зокрема в іноземній валюті).

Банківський сектор у 2012 році характеризувався:

- помірними темпами зростання обсягів активів, зобов'язань, власного капіталу, регулятивного капіталу банків;
- збільшенням доходів і витрат, та, як наслідок, зменшенням від'ємного фінансового результату діяльності;
- зменшенням обсягів негативно класифікованих кредитних операцій та поступовим нарощуванням обсягів кредитування банками;
- поступовим надходженням коштів фізичних і юридичних осіб в банківський сектор;

- зменшенням іноземних інвестицій в банківському секторі України.

Незважаючи на відновлення ряду секторів економіки, достатню ліквідність банківського сектора, стабільну валютно-курсову й грошово-кредитну політику протягом звітного 2012 року, операційне середовище залишається складним, що пояснює суперечливість позицій відносно надання валютних кредитів, дострокового виконання окремих зобов'язань, а також інших аспектів взаємодії банків з клієнтами.

Останнє може значно активізувати й прискорити процес консолідації на фінансовому ринку, у тому числі, за рахунок активізації переговорів про зміну власників окремих банків з іноземним капіталом. Основні зміни в роботі банківського сектора в Україні в майбутньому в першу чергу будуть стосуватися операційного середовища.

Посилення конкуренції змушує банки активно застосовувати і впроваджувати різноманітні способи залучення нових та утримання існуючих клієнтів. Очевидно, що безперечну перевагу над своїми конкурентами мають ті банки, які йдуть в ногу з часом, швидко адаптуються до коливань економічної ситуації, вимог ринку і потреб клієнтів.

Тенденції розвитку ринку банківських послуг свідчать про актуальність питання формування максимально наповненого, збалансованого відносно рентабельності та різноманітності портфелю послуг у межах кожного окремого банку та досягнення балансу між вже існуючими і новими банківськими послугами.

Поряд з розширенням спектру банківських послуг, все більшого значення набувають такі чинники, як репутація банків, тривалість операційного дня, якість та оперативність надання послуг, географія філій, відділень, представництв тощо.

Отже, уявлення про надійність конкретного банку базується не тільки на аналізі економічних даних, а й на узагальненні вже існуючих думок про банк.

Загальний аналіз банківського сектора України свідчить про наступне (SWOT-аналіз):

- сильні сторони – розуміння економічної ситуації та вжиття державою заходів, направлених на стабілізацію економіки, вирішення проблем у банківському секторі, та загальна підтримка державою банківського сектора; проведення політики по відновленню довіри населення до банків; курсова стабільність, співробітництво держави з МВФ;
- слабкі сторони – низький рівень стійкості фінансової системи до кризових явищ, викликаний низькою капіталізацією та високою фрагментацією галузі; брак довгострокових фінансових ресурсів, у тому числі через відсутність обов'язкової накопичувальної системи пенсійного забезпечення й недосконалість системи страхування життя; низький рівень розвитку та низька прозорість фондового ринку; недосконала система захисту прав кредитора, вкладника та інвестора разом з підвищенням рівня кредитних ризиків; недостатньо прозоре судове врегулювання спорів; міжнародна економічна криза в ситуації можливого подальшого загострення;
- можливості – підвищення рівня капіталізації банків, якості і конкурентоспроможності банківських кредитних послуг; впровадження сучасних систем ризик-менеджменту і міжнародних стандартів корпоративного управління;
- загрози – зниження прибутковості сектору у зв'язку із впливом фінансової кризи; значна залежність діяльності банків від валютної складової і зовнішніх політико-економічних факторів; неадекватність розміру банківського капіталу обсягам кредитних операцій; незбалансованість між строками залучених грошових ресурсів і строками наданих кредитів; неконкурентне ціноутворення на існуючі кредитні послуги та високий рівень процентної маржі.

2.2. Вплив цих умов на фінансовий стан Банку та результати діяльності

Банк «СОЮЗ» – одна із більш динамічних комерційних фінансових установ України, що стабільно розвивається. Діяльність Банку розпочав у 2007 році. За шість років

свого існування Банк демонструє поступове зростання прибутків та зміцнення позицій у банківському секторі країни. Банк займає 42 місце в рейтингу банків за показником активів (згідно з даними Національного банку України) та входить в першу десятку III-ої групи.

Ключовим напрямком діяльності Банку є: корпоративне фінансування, що дозволяє юридичним особам відчутти переваги комплексного та індивідуального підходу в реалізації інвестиційних і кредитних проектів; обслуговування поточної діяльності клієнтів; організація випуску та обігу цінних паперів.

У відносинах з клієнтами Банк відрізняє персональний стиль і гнучкість співробітництва, що включає розробку оптимальних фінансових рішень та продуктів індивідуально під клієнта, широкий спектр консалтингових послуг, інформаційну та аналітичну підтримку.

Банк має на меті: забезпечувати клієнтів професійним та комфортним банківським сервісом через надання якісних послуг; зберігати прибуткову діяльність, яка відповідає інтересам акціонерів та заохочувати акціонерів і надалі інвестувати в розвиток Банку.

Жорстка конкуренція на ринку банківських послуг вимагає від топ-менеджменту Банку швидких рішень, нестандартних підходів, оперативної реалізації проектів.

Переваг та лідерства на ринку банківських послуг можна досягнути лише завдяки швидкій адаптації до змін зовнішнього середовища, розширенню географічної присутності, вмінню задовольняти потреби клієнтів і створювати нові банківські послуги, які будуть користуватись попитом. Також важливим є збільшення вартості Банку як фінансової установи шляхом нарощування ресурсної бази, капіталу та підвищення рівня доходів.

Банк «СОЮЗ» постійно проводить моніторинг конкурентів та коригує свою цінову політику залежно від стану ринку.

Конкурентні переваги Банку:

- наявність чіткого уявлення про стратегію розвитку Банку;
- унікальна спеціалізація Банку на ринку України;
- політичний нейтралітет;
- комплексний підхід до управління ризиками;
- фінансове планування й управлінський облік;
- наявність команди кваліфікованих менеджерів;
- послуги, орієнтовані на клієнтів, принципи партнерства;
- індивідуальний підхід, розуміння особливостей діяльності кожного клієнта;
- конкурентоспроможні умови доступу до банківських продуктів;
- автоматизація аналізу й обліку;
- технологічність способів прийняття рішень;
- наявність чітко поставленої мети.

Банк «СОЮЗ» як і інші комерційні банки, будучи складовою банківської системи України, відчуває на собі весь спектр дії як загальноекономічної ситуації в країні, так і державних заходів грошово-кредитного регулювання.

Примітка 3. Основи подання фінансової звітності

Річна фінансова звітність Банку складена у відповідності до Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ).

Для представлення фінансових показників річної фінансової звітності Банком застосовувались зразки форм звітів та приміток (таблиці) згідно Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 24.10.20011 року № 373.

Функціональною валютою, у якій ведеться бухгалтерський облік Банку і складається фінансова звітність є національна валюта України – гривня. Фінансова звітність подається у тисячах гривень (тис.грн.).

Протягом 2012 року обов'язковими до застосування в Банку, були наступні міжнародні стандарти фінансової звітності, на яких ґрунтуються основні принципи бухгалтерського обліку, а також згідно яких формувалась фінансова звітність:

МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» застосовується при першому складанні і поданні фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності, в якій чітко і беззастережно зазначено про відповідність такої звітності вимогам МСФЗ. перша фінансова звітність за МСФЗ містить три звіти про фінансовий стан, два звіти про сукупні доходи (звіти про прибутки і збитки та інший сукупний дохід), два звіти про рух грошових коштів та два звіти про зміни у власному капіталі, а також відповідні примітки до звітів, що включають порівняльну інформацію.

МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» застосовується до визнаних і невизнаних фінансових інструментів. Визнані фінансові інструменти складаються із фінансових активів і фінансових зобов'язань, на які поширюється сфера застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти». Невизнанні фінансові інструменти складаються з деяких фінансових інструментів, які, хоча на них не поширюється сфера застосування МСФЗ 9, належать до сфери застосування цього МСФЗ (наприклад, деякі зобов'язання за позиками). А також, МСФЗ 7 застосовується до контрактів на придбання або продаж нефінансового об'єкта, на які поширюється сфера застосування МСФЗ 9.

МСФЗ 8 «Операційні сегменти» застосовується Банком так як його боргові інструменти та інструменти власного капіталу (цінні папери) обертаються на відкритому ринку.

Інформація про операційний сегмент відображається в звітності в тому випадку, коли сегмент, відповідає будь-якому з таких кількісних порогів:

- його відображений у звітності дохід, включаючи як продажі зовнішнім клієнтам, так і міжсегментні продажі або трансфертні операції, становить 10% (або більше) сукупного (внутрішнього та зовнішнього доходу) всіх операційних сегментів;
- абсолютна величина відображеного в звітності прибутку або збитку становить 10% (або більше) більшої за абсолютною величиною суми: і) сукупного відображеного у звітності прибутку всіх операційних не збиткових сегментів, та ii) сукупного відображеного у звітності збитку всіх операційних збиткових сегментів;
- його активи становлять 10% (або більше) сукупних активів усіх операційних сегментів.

Операційні сегменти, які не відповідають жодному з кількісних порогів, можуть також вважатися звітними та розкриватися окремо, якщо управлінський персонал вважає, що інформація про цей сегмент буде корисною користувачам фінансової звітності.

Інформацію про інші види економічної діяльності та операційні сегменти, які не є звітними, об'єднуються та розкриваються у категорії «інші сегменти» та/або «інші операції» окремо від інших статей.

МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» застосовується до всіх статей, на які поширюється сфера застосування МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». Фінансові активи та зобов'язання визнаються в балансі на дату укладення договору. Фінансові активи оцінюються за справедливою вартістю (за виключенням дебіторської заборгованості). Припинення визнання фінансового активу здійснюється коли припиняються передбачені договором права на потоки грошових коштів від даного фінансового активу, або коли Банк передає іншій стороні всі права на отримання грошових коштів, всі ризики та вигоди за таким фінансовим активом. Фінансове зобов'язання перестає визнаватись, коли виконані всі зобов'язання або коли його умови в значному ступені змінюються.

МСФЗ 12 «Розкриття інформації про частки участі в інших суб'єктах господарювання» застосовується якщо Банк має частку участі у будь-якому з перелічених суб'єктів: дочірніх підприємствах, спільних угодах (тобто спільних

господарських одиницях або спільних підприємствах), асоційованих підприємствах, неконсолідованих структурованих суб'єктах господарювання.

МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості». Цей МСФЗ визначає справедливу вартість, містить концептуальну основу оцінювання справедливої вартості та вимагає розкривати інформацію про оцінки справедливої вартості.

Визначення справедливої вартості зосереджене на активах та зобов'язаннях, оскільки вони є головним предметом облікової оцінки. До того ж, цей МСФЗ слід застосовувати до власних інструментів капіталу Банку, оцінених за справедливою вартістю.

Концептуальна основа оцінки справедливої вартості, викладена у цьому МСФЗ, застосовується як до первісної, так і для подальшої оцінки, якщо справедлива вартість вимагається або дозволяється іншими МСФЗ.

Інші МСФЗ, що не перелічені вище, Банком у річній фінансовій звітності за 2012 рік не застосовуються, у зв'язку з відсутністю відповідних операцій. Інші МСФЗ застосовуватимуться Банком у разі розкриття у фінансовій звітності інформації щодо здійснення Банком таких операцій або проведення такої діяльності.

Примітка 4. Принципи облікової політики

4.1. Основи оцінки складання фінансової звітності

Фінансові інструменти розкриваються у фінансовій звітності з такою оцінкою:

- фінансові активи, оцінені за справедливою вартістю з відображенням результатів переоцінки в прибутку або збитку (окремо ті, що визначені такими при первісному визнанні та окремо такі, що обов'язково оцінюються за справедливою вартістю відповідно до МСФЗ 9. За такими активами отримані прибутки або збитки розкриваються в звіті про прибутки і збитки та інший сукупний дохід як чисті прибутки або чисті збитки;
- фінансові зобов'язання, оцінені за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки в прибутку або збитку (окремо ті, що визначені такими при первісному визнанні та окремо такі, що відповідають визначенню утримуваних для торгівлі, наведеному в МСФЗ 9. За такими зобов'язаннями в звіті про прибутки і збитки та інший сукупний дохід наводиться окремо сума прибутку або збитку, визнаного в іншому сукупному доході, а також сума, визнана у прибутку або збитку;
- фінансові активи, оцінені за амортизованою собівартістю. За такими активами оцінюються чисті прибутки або збитки;
- фінансові зобов'язання, оцінені за амортизованою собівартістю. За такими активами оцінюються чисті прибутки або збитки;
- фінансові активи, оцінені за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у сукупному доході.

4.2. Первісне визнання фінансових інструментів

Фінансові інструменти, що обліковуються в Банку, первісно оцінюються в такий спосіб:

- грошові кошти та їх еквіваленти під час первісного визнання оцінюються за амортизованою собівартістю, яка не відрізняється від їх поточної справедливої вартості;
- придбані в торговий портфель банку цінні папери первісно оцінюються та відображаються в бухгалтерському обліку за справедливою вартістю з

одночасним визнанням переоцінки в фінансовому результаті Банку. Витрати на операції з придбання таких цінних паперів визнаються за рахунками витрат під час їх первісного визнання;

- придбані в портфель на продаж цінні папери первісно оцінюються та відображаються в бухгалтерському обліку за справедливою вартістю, до якої додаються витрати на операції з придбання таких цінних паперів;
- кредити та інші фінансові активи під час первісного визнання оцінюються за справедливою вартістю з урахуванням всіх витрат (доходів) на операцію;
- вклади (депозити), залучені кошти та інші фінансові зобов'язання під час первісного визнання оцінюються за справедливою вартістю з урахуванням всіх витрат (доходів) на операцію.

4.3. Знецінення фінансових активів

Фінансові активи, а саме – кредити та заборгованість клієнтів за операціями, придбані цінні папери (крім цінних паперів в торговому портфелі банку), кошти на вимогу, що розміщені на кореспондентських рахунках в інших банках – переглядаються Банком на зменшення корисності наприкінці кожного звітного періоду (щомісячно).

Якщо є об'єктивне свідчення того, що відбувся збиток від зменшення корисності таких фінансових активів, то суму збитку оцінюють як різницю між балансовою вартістю активу та теперішньою вартістю попередньо оцінених майбутніх грошових потоків (за винятком майбутніх кредитних збитків, які не були понесені), дисконтованих за первісною ефективною ставкою відсотка фінансового активу (тобто ефективною ставкою відсотка, обчисленою при первісному визнанні).

Балансова вартість активу зменшується із застосуванням рахунку резервів (тобто, шляхом формування резервів). Об'єктивне свідчення того, що корисність фінансового активу зменшується, визначається на підставі наступних спостережних даних (але, не виключно):

- значні фінансові труднощі контрагента (емітента, боржника);
- порушення контракту в частині невиконання або несвоєчасного виконання зобов'язань за платежами;
- надання позикодавцем (з економічних чи юридичних причин, пов'язаних із фінансовими труднощами позичальника) концесії позичальникові, яку позикодавець не розглядав би за інших умов;
- наявність інформації, що контрагент (емітент, боржник) оголосить банкрутство або іншу фінансову реорганізацію;
- зникнення активного ринку для цього фінансового активу внаслідок фінансових труднощів;
- національні чи локальні економічні умови, які корелюють із невиконанням зобов'язань за активами у визначеному колі (наприклад, регіоні, виді економічної діяльності, бізнес-проекті тощо).

Повністю знецінені фінансові активи підлягають списанню за рахунок сформованих резервів за наявності таких критеріїв:

- ризик за цими активами є реалізованим (найнижча категорія якості);
- наявність простроченої заборгованості за фінансовим активом більш ніж 180 календарних днів.

4.4. Припинення визнання фінансових інструментів

Банк припиняє визнання фінансового активу у разі, коли відбувається будь-яка з наступних подій:

- строк дії контрактних прав на грошові потоки від фінансового активу закінчується,

- він передає фінансовий актив (тобто, передає контрактні права на одержання грошових потоків фінансового активу або зберігає контрактні права на отримання грошових потоків фінансового активу, але бере на себе контрактне зобов'язання сплатити грошові потоки одному або кільком контрагентам за угодою, умовами якої передбачено зобов'язання сплатити суми кінцевим одержувачам тільки після отримання суми від первісного активу або зобов'язання передати будь-які грошові потоки, які він отримує від імені кінцевих одержувачів, без суттєвої затримки) за умови передачі в основному всіх ризиків та винагород від володіння фінансовим активом та/або втрати контролю над таким активом. З метою аналізу цієї події Банк оцінює, якою мірою він зберігає ризики та винагороди від володіння фінансовим активом. У цьому випадку:
 - ✓ якщо Банк передає в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, то він припиняє визнання фінансового активу і визнає окремо як активи або зобов'язання будь-які права та зобов'язання, створені або збережені при передачі;
 - ✓ якщо Банк зберігає в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, то він продовжує визнавати фінансовий актив;
 - ✓ якщо Банк ні передає, ні зберігає в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, тоді Банк визначає, чи зберігає він контроль за фінансовим активом. У цьому випадку:
 - ✓ якщо Банк не зберіг контроль, він припиняє визнання фінансового активу і визнає окремо як активи чи зобов'язання будь-які права чи зобов'язки, створені або збережені при передачі;
 - ✓ якщо Банк зберіг контроль, він продовжує визнавати фінансовий актив тією мірою, якою він бере подальшу участь у фінансовому активі.

4.5. Грошові кошти та їх еквіваленти

До грошових коштів та їх еквівалентів Банк відносить активи з найбільшою ліквідністю.

Грошовими коштами та їх еквівалентами в Банку є готівкові кошти в національній та іноземній валютах, які зберігаються в касі Банку, та залишки коштів на кореспондентських рахунках в інших банках, в тому числі в Національному банку України.

При цьому, кошти обов'язкових резервів Банку в Національному банку України та кошти, які зберігаються на накопичувальному рахунку в Національному банку України не входять до складу грошових коштів та їх еквівалентів.

4.6. Торгові цінні папери

До торгового портфеля Банк відносить цінні папери, придбані для перепродажу протягом короткого строку та переважно з метою отримання прибутку від короткотермінових коливань їх ціни. До торгового портфеля цінних паперів можуть бути віднесені будь-які цінні папери, за якими Банк має змогу первісно оцінювати їх за справедливою вартістю. В торговому портфелі цінні папери утримуються Банком не більше 90 днів.

Придбані в торговий портфель банку цінні папери первісно оцінюються та відображаються в бухгалтерському обліку за справедливою вартістю з одночасним визнанням переоцінки на рахунку з обліку результатів від торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку.

Справедлива вартість цінних паперів, що перебувають в обігу на організаційно оформлених ринках, визначається за їх ринковою вартістю щомісячно (на кінець останнього робочого дня поточного місяця).

Для лістингового цінного папера справедливою вартістю є одне з таких оприлюднених на офіційних сайтах бірж (документально підтверджених в строк не пізніше 15 робочих днів) значень на найбільш сприятливому активному ринку цього цінного папера:

- котирувальна ціна покупця (ціна bid) за даними оприлюднених котирувань цінних паперів на фондових біржах за станом на час закриття останнього біржового дня звітного місяця;
- останній біржовий курс, що визначений за результатами біржових торгів, які відбулися протягом 5 робочих днів звітного місяця.

Якщо котирування ринкових цін на цінні папери є недоступним (або якщо такі відсутні) Банк має право застосовувати інші методи визначення справедливої вартості, що не суперечать діючому законодавству, а саме:

- посилення на ринкову ціну іншого подібного інструменту (подібного щодо виду цінного паперу, умов його обігу, галузі економіки емітента, валюти, дохідності, строку погашення);
- аналіз дисконтованих грошових потоків, використовуючи ставку дисконту, яка дорівнює діючій нормі прибутковості фінансових інструментів, що мають в основному такі самі умови та характеристики (строк погашення, що залишився; структура потоків грошових коштів; валюта; кредитний рейтинг емітента; процентна ставка) - для боргових цінних паперів;
- аналіз дисконтованих грошових потоків, використовуючи ставку дисконту, яка дорівнює поточній ринковій ставці дохідності (ставка KIACR у відсотках щоденних) - для боргових цінних паперів;
- середньозважена вартість купівлі-продажу цінного паперу на вторинному неорганізованому ринку за останні п'ять робочих днів місяця, що підтверджується угодами, в яких Банк діє як комісіонер або повірений, іншими документально підтвердженими угодами між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.

Результати операцій купівлі-продажу цінних паперів в торговому портфелі банку відображаються у фінансовій звітності за статтю «Результат від операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку». Проценти та дивіденди, що отримані від цінних паперів в торговому портфелі під час володіння ними, відображаються в звітності за статтю «Процентні доходи».

4.7. Кредити та заборгованість клієнтів

Фінансові активи, які визначені Банком як контрактне право отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від контрагента (суб'єкта господарювання, фізичної особи, іншої юридичної особи, з якими у Банку встановлені договірні відносини), представляються у фінансовій звітності як кредити та заборгованість контрагентів (клієнтів).

У звіті про фінансовий стан кредити та заборгованість клієнтів відображено, як сума заборгованості за кредитною операцією з урахуванням всіх доходів і витрат, що пов'язані з кредитною операцією, за мінусом фактично сформованих резервів під кредитні ризики.

Банк оцінює кредити та заборгованість клієнтів після первісного визнання за амортизованою собівартістю з використанням ефективної ставки відсотка під час нарахування процентів та амортизації дисконту/премії.

Визнання знецінення фінансових активів здійснюється шляхом формування резервів. Банк здійснює коригування загального обсягу резервів під заборгованість за

кредитними операціями за групами ризику відповідно до сум фактичної заборгованості у повному обсязі.

Формування резервів в іноземній валюті виконується за офіційним курсом, що встановлений Національним банком України до іноземної валюти, на звітну дату. Розформування раніше сформованих резервів в іноземній валюті проводиться за офіційним валютним курсом на дату формування такого резерву.

Вартість майна та майнових прав позичальника (або поручителя), оформлених під заставу, визначається за справедливою вартістю з урахуванням практичної складності при реалізації майна у разі невиконання позичальником своїх зобов'язань.

Безнадійна заборгованість за кредитами та заборгованістю контрагентів списується Банком за рахунок сформованого резерву. Списання безнадійних активів методом прямого списання Банком не застосовується.

Проценти за кредитними операціями відображаються в балансі за методом нарахування.

Під час передавання кредиту (заборгованості за кредитом) внаслідок укладених угод, наприклад, відступлення права вимоги, переводу боргу, факторингу тощо, Банк оцінює межі, у яких він зберігає всі ризики та винагороди від володіння цим активом, з урахуванням такого:

- якщо за угодою передаються всі ризики та винагороди від володіння цим активом, то визнання кредиту припиняється і визнаються будь-які права і зобов'язання, створені або отримані під час такого передавання, окремо як актив або зобов'язання;
- якщо за угодою Банк зберігає всі ризики та винагороди, в тому числі й за певних умов, то визнання такого активу продовжується.

Якщо Банк передає кредит (заборгованість за кредитом) й припиняє його визнання, та умовами вищезазначених угод передбачається компенсація його вартості більше або менше за балансову вартість, то Банк визнає різницю між балансовою вартістю такого активу та сумою отриманої компенсації як інші операційні доходи або витрати.

Припинення визнання кредиту (заборгованості за кредитом) здійснюється на дату, в яку виконується умова:

- строк дії прав на грошові потоки від фінансового активу, що визначені умовами договору, закінчується;
- фінансовий актив передається без збереження всіх ризиків та винагород від володіння цим активом.

Доходи за кредитними операціями (проценти та комісійні, що є невід'ємною частиною кредиту) відображаються в звітності за статтю «Процентні доходи». Окремі, не пов'язані з безпосереднім «народженням» кредитної операції, комісії відображаються в звітності за статтю «Комісійні доходи» або «Комісійні витрати».

4.8. Цінні папери у портфелі банку на продаж

До цінних паперів портфеля банку на продаж відносяться цінні папери, які не мають активного ринку і до яких не належать ні торгові цінні папери, ні цінні папери, що утримуються до погашення. Банк утримує такі цінні папери з метою продажу.

Банк може обліковувати в портфелі на продаж, наприклад боргові цінні папери з фіксованою датою погашення, які Банк не має наміру тримати до дати їх погашення; цінні папери, які Банк готовий продати у зв'язку із зміною ринкових відсоткових ставок, потреб ліквідності, наявності альтернативних інвестицій; цінні папери з нефіксованим прибутком, за якими неможливо достовірно визначити справедливую вартість та які не можуть бути класифіковані як інвестиції в асоційовані і дочірні компанії; боргові цінні папери, за якими неможливо достовірно визначити справедливую вартість, а також у разі наявності певних обмежень щодо обліку цінних паперів у портфелі до погашення.

Придбані в портфель банку на продаж цінні папери первісно оцінюються та відображаються в бухгалтерському обліку за справедливою вартістю з одночасним визнанням переоцінки в капіталі Банку.

Справедлива вартість цінних паперів, що перебувають в обігу на організаційно оформлених ринках, визначається за їх ринковою вартістю щомісячно (на кінець останнього робочого дня поточного місяця).

Для лістингового цінного папера справедливою вартістю є одне з таких оприлюднених на офіційних сайтах бірж (документально підтверджених в строк не пізніше 15 робочих днів) значень на найбільш сприятливому активному ринку цього цінного папера:

- котирувальна ціна покупця (ціна bid) за даними оприлюднених котирувань цінних паперів на фондових біржах за станом на час закриття останнього біржового дня звітного місяця;
- останній біржовий курс, що визначений за результатами біржових торгів, які відбулися протягом 5 робочих днів звітного місяця.

Якщо котирування ринкових цін на цінні папери є недоступним (або якщо такі відсутні) Банк має право застосовувати інші методи визначення справедливої вартості, що не суперечать діючому законодавству, а саме:

- посилення на ринкову ціну іншого подібного інструменту (подібного щодо виду цінного паперу, умов його обігу, галузі економіки емітента, валюти, дохідності, строку погашення);
- аналіз дисконтованих грошових потоків, використовуючи ставку дисконту, яка дорівнює діючій нормі прибутковості фінансових інструментів, що мають в основному такі самі умови та характеристики (строк погашення, що залишився; структура потоків грошових коштів; валюта; кредитний рейтинг емітента; процентна ставка) - для боргових цінних паперів;
- аналіз дисконтованих грошових потоків, використовуючи ставку дисконту, яка дорівнює поточній ринковій ставці дохідності (ставка KIACR у відсотках щоденних) - для боргових цінних паперів;
- середньозважена вартість купівлі-продажу цінного паперу на вторинному неорганізованому ринку за останні п'ять робочих днів місяця, що підтверджується угодами, в яких Банк діє як комісіонер або повірений, іншими документально підтвердженими угодами між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.

Для визначення справедливої вартості цінних паперів, які мають ризик та внесені до біржового реєстру, береться справедлива вартість цінного папера, визначена за його котирувальною ціною покупця (ціною bid) за даними оприлюднених котирувань лістингових цінних паперів на фондових біржах за станом на час закриття останнього біржового дня звітного місяця.

У разі відсутності таких котирувань на зазначену дату Банк визначає справедливую вартість цінного папера, який внесено до біржового реєстру, за його останнім біржовим курсом, що визначений за результатами біржових торгів, які відбулися протягом останніх п'яти робочих днів звітного місяця.

Щомісячно цінні папери в портфелі банку на продаж переглядаються на зменшення корисності.

Результати від операцій купівлі-продажу цінних паперів в портфелі банку на продаж відображаються в фінансовій звітності за статтю «Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж». Проценти та дивіденди, що отримані від цінних паперів в портфелі банку на продаж під час володіння ними, відображаються в звітності за статтю «Процентні доходи».

4.9. Основні засоби

Визнання придбаних основних засобів здійснюється за первісною вартістю (вартістю придбання) з урахуванням витрат, пов'язаних з доставкою, монтажем, введенням в експлуатацію, а також сум непрямих податків, держмита та інших витрат, пов'язаних з придбанням та/або введенням в експлуатацію об'єктів. Зміна первісної вартості здійснюється у випадках поліпшення, модернізації, доукомплектування і реконструкції таких основних засобів.

Вартість ремонтних робіт (поточний і капітальний ремонт), а також послуг по обслуговуванню основних засобів відноситься на рахунки витрат Банку.

Після первинного визнання облік основних засобів здійснюється в подальшому за первісною вартістю (собівартістю) з вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності.

Основні засоби класифіковані в Банку по групах.

Амортизаційні відрахування по основних фондах нараховуються щомісячно по прямолінійному методу, виходячи з терміну корисного використання. Протягом року метод амортизації залишається незмінним. Наприкінці кожного звітного року, методи нарахування амортизації основних засобів переглядаються на відповідність економічним вигодам, що очікує отримати Банк від їх застосування.

Терміни корисного використання основних засобів переглядаються у разі:

- зміни очікуваних економічних вигод від їх використання (зміни виробничих та технологічних процесів Банку, фізичного або морального зносу основних засобів тощо);
- наприкінці кожного звітного року на наступний рік (виключення становлять суттєві зміни в законодавстві або нормативній базі, які відбуваються всередині року).

По малоцінних необоротних матеріальних активах амортизація нараховується в розмірі 100% вартості у першому місяці експлуатації.

З метою приведення балансової (первісної) вартості основних засобів у відповідність із справедливою вартістю, Банком самостійно може проводитись переоцінка. Переоцінена вартість та переоцінена сума зносу об'єкта основних засобів визначається множенням відповідно залишкової вартості та суми зносу на Індекс переоцінки. Індекс переоцінки на певну дату визначається діленням справедливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість, що склалась на цю ж дату.

Ліквідаційна вартість основних засобів дорівнює нулю. Ліквідаційна вартість переглядається Банком щорічно наприкінці року. Крім того, щороку (наприкінці) Банк переглядає основні засоби на зменшення корисності.

4.10. Нематеріальні активи

Визнання придбаних нематеріальних активів здійснюється за первісною вартістю (вартістю придбання) з урахуванням витрат, пов'язаних з доставкою, налагодженням, введенням в експлуатацію, а також сум непрямих податків, держмита та інших витрат, пов'язаних з введенням в експлуатацію об'єктів. Зміна первісної вартості здійснюється у випадках поліпшення, модернізації, удосконалення таких нематеріальних активів. Вартість послуг по обслуговуванню та супроводженню нематеріальних активів відноситься на рахунки витрат Банку.

Після первинного визнання облік нематеріальних активів здійснюється в подальшому за первісною вартістю (собівартістю) з вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності.

Нематеріальні активи класифіковані в Банку по групах.

Амортизаційні відрахування по нематеріальних активах нараховуються щомісячно по прямолінійному методу, виходячи з терміну корисного використання. Протягом року метод амортизації залишається незмінним. Наприкінці кожного звітного

року методи нарахування амортизації нематеріальних активів переглядаються на відповідність економічним вигодам, що очікує отримати Банк від їх застосування.

Терміни корисного використання нематеріальних активів переглядаються у разі:

- зміни очікуваних економічних вигод від їх використання (зміни виробничих та технологічних процесів Банку, морального зносу нематеріальних активів тощо);
- наприкінці кожного звітного року на наступний рік (виключення становлять суттєві зміни в законодавстві або нормативній базі, які відбуваються всередині року).

З метою приведення балансової (первісної) вартості нематеріальних активів у відповідність із справедливою вартістю, Банком самостійно може проводитись переоцінка. Переоцінена вартість та переоцінена сума зносу об'єкта нематеріальних активів визначається множенням відповідно залишкової вартості та суми зносу на Індекс переоцінки. Індекс переоцінки на певну дату визначається діленням справедливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість, що склалась на цю ж дату.

Наприкінці кожного року Банк переглядає нематеріальні активи на зменшення корисності.

Ліквідаційна вартість нематеріальних активів дорівнює нулю.

4.11. Оперативний лізинг (оренда), за яким Банк виступає лізингодавцем та/або лізингоодержувачем

Надання Банком основних засобів в оперативний лізинг (оренду) відбувається на підставі укладеного договору, в якому визначається, зокрема, склад об'єктів лізингу (оренди), строк лізингу (оренди), лізингові (орендні) платежі, а також інші чинники. Об'єктом лізингу (оренди) в Банку є основні засоби.

Протягом всього строку лізингу надані в оперативний лізинг (оренду) основні засоби амортизуються Банком-лізингодавцем на загальних підставах, та можуть переглядатись на зменшення корисності на загальних підставах. Утримання та експлуатація наданих в лізинг основних засобів здійснюється згідно умов договору лізингу (оренди). Орендні платежі визнаються як інші операційні доходи, як правило, на прямолінійній основі, якщо тільки інша систематична основа не передбачена договором лізингу (оренди).

Крім власних основних засобів, Банк може надавати в суборенду основні засоби, що отримані самим Банком в оперативний лізинг (оренду) протягом строку, визначеного в договорі суборенди, але не більше строку лізингу (оренди).

Передавання основних засобів в суборенду здійснюється у відповідності до умов договору суборенди та з урахуванням вимог основного договору лізингу (оренди).

Лізинг (оренда) класифікується як оперативний, якщо він не передає в основному всі ризики та винагороди щодо володіння основними засобами. Отримання Банком основних засобів в оперативний лізинг (оренду) для використання у виробничій діяльності відбувається на строк, що не перевищує 50 відсотків строку їх корисного використання. Орендовані основні засоби Банком не амортизуються, не переоцінюються та не переглядаються на зменшення корисності.

При оперативному лізингу (оренді) орендні платежі визнаються як інші операційні витрати, як правило, на прямолінійній основі, якщо тільки інша систематична основа не передбачена договором лізингу (оренди).

Утримання та експлуатація наданих в лізинг (оренду) основних засобів здійснюється згідно умов договору лізингу (оренди). Витрати, що пов'язані з утриманням та експлуатацією орендованих основних засобів відображаються за статтю «Адміністративні та інші операційні витрати».

4.12. Похідні фінансові інструменти

Похідні фінансові інструменти Банк первісно оцінює та відображає в бухгалтерському обліку за справедливою вартістю.

Витрати на операції з похідними фінансовими інструментами Банк визнає за рахунками витрат під час їх первісного визнання. Витрати на операції не включають дисконт або премію за форвардними та опціонними контрактами.

В бухгалтерському обліку похідні фінансові інструменти відображаються Банком на дату операції Банк за відповідними позабалансовими рахунками як вимоги щодо отримання одного активу та зобов'язання з поставки іншого за курсом (ціною), зафіксованим у контракті. При цьому, вимоги дорівнюють зобов'язанням.

Справедлива вартість похідних фінансових інструментів, крім опціонів, на дату операції дорівнює нулю.

Справедлива вартість опціонів на дату операції дорівнює премії опціонів, яка відображається за балансовими рахунками з обліку опціонів.

Справедлива вартість похідних фінансових інструментів, що перебувають в обігу на організаційно оформлених ринках, визначається Банком за їх ринковою вартістю.

Якщо котирування ринкових цін на похідні фінансові інструменти є недоступним, то Банк застосовує для визначення справедливої вартості такі методи:

- посилання на ринкову ціну іншого подібного інструменту;
- аналіз дисконтованих грошових потоків;
- інші методи, що забезпечують достовірне визначення справедливої вартості похідних фінансових інструментів.

На кожну наступну після первісного визнання дату балансу Банк оцінює похідні фінансові інструменти за справедливою вартістю без будь-яких витрат на операції.

Результат переоцінки похідних фінансових інструментів відображається Банком обов'язково на дату балансу як актив або зобов'язання, при цьому фінансовий результат переоцінки відображається за статтю «Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки через прибутки або збитки».

4.13. Залучені кошти

Кошти клієнтів (юридичних та фізичних осіб) залучені Банком на вимогу та строкові, кошти інших банків, залучені Банком на вимогу та строкові, в тому числі кошти на кореспондентських рахунках, отримані кредити від інших банків, кошти, що залучені шляхом випуску власних цінних паперів – ощадних (депозитних) сертифікатів та облігацій, а також кошти, що залучені на умовах субординованого боргу входять у склад залучених коштів Банку.

Кошти, залучені Банком шляхом випуску (видачі) ощадних (депозитних) сертифікатів класифікуються для цілей бухгалтерського обліку як строковий вклад (депозит). Проте, в звітності такі кошти представлені за статтю «Боргові цінні папери, емітовані банком».

Банк оцінює залучені кошти під час первісного визнання за справедливою вартістю, включаючи витрати на операцію та інші платежі, що пов'язані з ініціюванням вкладів (депозитів).

Банк оцінює залучені кошти після первісного визнання за амортизованою собівартістю з використанням ефективної ставки відсотка під час нарахування процентів та амортизації дисконту/премії.

Витрати за залученими коштами (проценти та комісійні, що є невід'ємною частиною вкладу (депозиту)) відображаються в звітності за статтю «Процентні витрати». Окремі, не пов'язані з безпосереднім «народженням» операції із залучення коштів, комісії відображаються в звітності за статтю «Комісійні доходи» або «Комісійні витрати».

До складу боргових цінних паперів, емітованих Банком, включаються процентні іменні облігації

Боргові цінні папери, емітовані Банком, оцінюються під час первісного визнання за справедливою вартістю. Банк оцінює боргові цінні папери після первісного визнання за амортизованою собівартістю з використанням ефективної ставки відсотка під час нарахування процентів та амортизації дисконту/премії.

Витрати за борговими цінними паперами (проценти) відображаються в звітності за статтю «Процентні витрати».

4.14. Резерви за зобов'язаннями

Резерв для відшкодування можливих втрат за наданими гарантіями та поручительствами, іншими зобов'язаннями формується станом за останній робочий день звітного місяця.

Банк визнає зменшення (знецінення) корисності за кожним зобов'язанням, якщо є об'єктивне свідчення зменшення корисності цього зобов'язання внаслідок однієї або кількох подій, що відбулися після первісного визнання і впливають на величину чи строки попередньо оцінених майбутніх грошових потоків від освоєння цього зобов'язання. Зменшення корисності в бухгалтерському обліку відображається через формування резервів для відшкодування можливих втрат за зобов'язанням.

Резерви за зобов'язаннями формуються в повному обсязі, згідно щомісячних розрахунків за рахунок витрат Банку.

Резерв за зобов'язаннями формується в тій валюті, в якій обліковується зобов'язання відповідно до фактичних сум з урахуванням застави за категоріями якості.

4.15. Субординований борг

Залучення коштів на умовах субординованого боргу здійснюється Банком у вигляді депозитів юридичних або фізичних осіб з метою подальшого урахування цих коштів до капіталу Банку. Залучення субординованого боргу здійснюється шляхом укладання прямих договорів. Залучення субординованого боргу відбувається з урахуванням вимог чинного законодавства, зокрема, нормативно-правових актів Національного банку України, щодо строків, суми боргу, процентних ставок, умов розміщення тощо.

Банк оцінює залучені кошти на умовах субординованого боргу під час первісного визнання за справедливою вартістю, без урахування витрат на операцію та інших платежів, що пов'язані з таким залученням.

Витрати за субординованим боргом (проценти) нараховуються на номінальну ставку, яка зазначена в договорі, без застосування ефективної ставки відсотка, та відображаються в звітності за статтю «Процентні витрати».

Кошти, залучені на умовах субординованого боргу, враховуються до капіталу Банку 2-го рівня в строки та в сумі згідно вимог нормативно-правових актів Національного банку України.

4.16. Податок на прибуток

Поточний податок на прибуток в Банку обліковується за фактичною сумою, яка розрахована згідно з нормами Податкового кодексу України.

Прибуток для цілей оподаткування, розраховується як різниця між доходами та витратами, визначеними за даними податкового обліку.

Обліковий прибуток визначений в балансі як різниця між балансовими доходами та витратами, сформованими на підставі даних фінансового обліку.

Відстрочений податок на прибуток визнається в обліку Банку у вигляді відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань.

Ставка поточного податку на прибуток в 2012 році була розрахована на рівні 21%. Ставка відстроченого податку на прибуток на 2013 рік була розрахована на рівні 19% (ставка, що діятиме з 01.01.2013 року).

Відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання обчислюються та визнаються в балансі Банку один раз на рік за станом на 01 січня.

З метою здійснення обліку податкових зобов'язань Банку та їх впливу на фінансовий результат, відрізняють різниці між обліковим та оподаткованим прибутком, які поділяються на тимчасові різниці, що підлягають вирахуванню, та тимчасові різниці, що підлягають оподаткуванню.

Тимчасова різниця – різниця між оцінкою активу або зобов'язання за даними бухгалтерського обліку та податковою базою цього активу або зобов'язання відповідно, яка виникає у наслідок того, що період, у якому окремі доходи або витрати включаються до складу податкового прибутку, не збігаються з періодом, у якому ці статті включені для обчислення облікового прибутку.

Якщо окремі доходи та витрати взагалі не впливають на формування податкової бази (тобто, ті, які відповідно до податкового законодавства, не включаються до податкових доходів і витрат), то вони не приймають участі в розрахунку відстроченого податку.

Тимчасова різниця, що підлягає вирахуванню – тимчасова різниця, що призводить до зменшення податкового прибутку (збільшення податкового збитку) у майбутніх періодах.

Тимчасова різниця, що підлягає оподаткуванню – тимчасова різниця, що включається до податкового прибутку (збитку) у майбутніх періодах.

Банк визначає тимчасову різницю, що підлягає оподаткуванню, для розрахунку розміру відстрочених податкових зобов'язань (ВПЗ). ВПЗ збільшує суму податкового зобов'язання, що підлягає сплаті в наступні періоди.

Банк визначає тимчасову різницю, що підлягає вирахуванню, для розрахунку розміру відстрочених податкових активів (ВПА). ВПА зменшує суму податкового зобов'язання в майбутніх періодах.

Сума відстроченого податку на прибуток в бухгалтерському обліку Банку відображається розгорнуто у вигляді ВПА і ВПЗ.

4.17. Статутний капітал та емісійний дохід

Статутний капітал Банку визначається як сплачений та зареєстрований капітал, на який отримано письмові зобов'язання (у вигляді протоколу зборів акціонерів) акціонерів Банку на внесення коштів. Формування статутного капіталу здійснюється згідно із Законами України «Про банки і банківську діяльність», «Про господарські товариства» та установчих документів Банку.

Статутний капітал Банку представлений у вигляді акцій.

Формування та збільшення статутного капіталу Банку може здійснюватися виключно шляхом грошових внесків. Грошові внески для формування та збільшення статутного капіталу Банку акціонери (резиденти України) здійснюють у гривнях.

Статутний капітал Банку не повинен формуватися з непідтверджених джерел.

Банк має право збільшувати статутний капітал після того, як всі акціонери повністю виконали свої зобов'язання щодо оплати акцій і попередньо оголошений підписний капітал повністю оплачено.

Акціонерам забороняється використовувати для формування статутного капіталу Банку бюджетні кошти, якщо такі кошти мають інше цільове призначення.

Емісійний дохід виникає у Банку в разі розміщення та подальшого продажу акцій за ціною вищою за номінальну. Емісійний дохід використовується Банком, в першу чергу, у разі викупу власний акцій у акціонерів за ціною нижче номінальної.

4.18. Визнання доходів та витрат

Процентні доходи та витрати визнаються в результаті використання грошових коштів, їх еквівалентів, сум, що заборговані Банком, сум, що залучені Банком.

Банк визнає процентні доходи та витрати із використанням ефективної ставки відсотка (за виключенням процентів за коштами, що розміщені на умовах субординованого боргу).

Ефективна ставка відсотка не застосовується Банком:

- для визнання доходів/витрат за фінансовими активами та фінансовими зобов'язаннями, строк дії яких обмежується одним місячним звітним періодом;
- для визнання доходів/витрат за фінансовими активами та фінансовими зобов'язаннями, які розміщені/залучені на умовах овердрафт та овернайт;
- для визнання доходів/витрат за коштами, що розміщені на поточних, кореспондентських рахунках, вкладних (депозитних) рахунках на вимогу;
- для визнання доходів за фінансовими активами, які розміщені в останній робочий день звітного періоду.

Процентні доходи, які нараховані та не отримані, оцінюються на зменшення корисності в складі відповідного фінансового інструменту. За такими доходами Банк формує резерв.

Безнадійні нараховані доходи списуються за рішенням Правління Банку за рахунок сформованого резерву.

Визнання в обліку доходів та витрат Банку здійснюється за принципами:

- доходи та витрати відображаються в тих періодах, до яких вони відносяться;
- поправки до витрат або доходів попередніх облікових періодів обліковуються на тих самих рахунках витрат або доходів;
- отримані доходи майбутніх періодів та проведені витрати та платежі, які належать до майбутніх періодів обліковуються на рахунках для обліку майбутніх доходів та витрат відповідно і амортизуються протягом періоду, зазначеного в договорах;
- доходи та витрати визнаються як за методом нарахування, так і за касовим методом.

Процентні доходи та витрати визнаються в балансі Банку тільки за методом нарахування, тобто щомісяця, незалежно від строків та умов, вказаних в договорах.

Інші доходи та витрати визнаються в балансі Банку як за методом нарахування, так і за касовим методом.

Виручка або дохід від реалізації інших банківських послуг та комісійні доходи і витрати відображаються переважно за касовим методом, тобто в момент фактичного надходження/сплати коштів. В деяких операціях застосовується метод нарахування, наприклад операції з розрахунково-касового обслуговування, дистанційного обслуговування, за операціями кредитування, які передбачають додаткові послуги.

Комісії за наданими/отриманими послугами залежно від мети їх оцінки та обліку пов'язаного з ними фінансового інструменту поділяються на:

- комісії, що є невід'ємною частиною доходу (витрат) фінансового інструменту. Ці комісії визнаються в складі первісної вартості фінансового інструменту. Банк визнає такі комісії із застосуванням ефективної ставки відсотка;
- комісії, що отримуються/сплачуються під час надання послуг, визнаються доходами/витратами або в момент нарахування, або в момент отримання/сплати;
- комісії, що отримуються/сплачуються після виконання певних дій, визнаються як дохід/витрати після завершення певної операції або події.

Доходи/витрати у вигляді штрафів та пені визнаються тільки за касовим методом (тобто, в момент отримання/сплати таких штрафів і пені).

За операціями з цінними паперами та іноземною валютою Банк визнає прибутки та збитки – від реалізації фінансових інвестицій, від змін в оцінці (переоцінці) інвестицій до справедливої вартості, від результату переоцінки активів і зобов'язань в іноземній валюті у разі зміни офіційного курсу гривні до іноземних валют.

Податки та інші збори визнаються в тому періоді, в якому відбувається їх сплата з урахуванням строків, встановлених законодавством України.

Визнання адміністративних витрат та інших операційних витрат здійснюється при наявності первинних документів. Такі витрати відображаються в балансі Банку за їх первинною вартістю.

Враховані дисконт або премія за цінними паперами в портфелях банку на продаж та до погашення щомісяця амортизуються на процентні доходи або витрати із застосуванням ефективної ставки відсотка.

4.19. Переоцінка іноземної валюти та банківських металів

Операції Банку в іноземній валюті та банківських металах обліковуються за принципом мультивалютності. Операції в іноземній валюті та банківських металах здійснюються за тими ж рахунками, що й операції в національній валюті.

Визнання операцій в іноземній валюті та банківських металах здійснюється з використанням наступних курсів:

- за офіційним курсом гривні до іноземної валюти або банківського металу, встановленому Національним банком України, (далі – офіційний курс) – на дату здійснення операції іноземна валюта або банківський метал відображається у подвійній оцінці – у номінальній сумі іноземної валюти або банківського металу та в гривневому еквіваленті;
- за ринковим курсом відображається національна валюта у разі купівлі-продажу іноземної валюти або банківських металів за національну валюту;
- за офіційним курсом – на дату здійснення операції відображаються суми нарахування, отримання і сплати доходів та витрат в іноземній валюті або банківських металів;
- за офіційним курсом – на дату сплати відображається еквівалент у національній валюті сум дебіторської заборгованості та авансів (попередньої оплати), що сплачуються в разі придбання за іноземну валюту немонетарних активів та отримання робіт і послуг;
- за офіційним курсом – на дату одержання авансу (попередньої оплати) еквівалент у національній валюті сум одержаних авансів (попередньої оплати) в іноземній валюті у разі надання послуг, виконання робіт, реалізації немонетарних активів.

Переоцінка усіх монетарних статей рахунків в іноземній валюті та банківських металах здійснюється при кожній зміні офіційного курсу через відповідний аналітичний рахунок балансового рахунку 6204 «Результат від торгівлі іноземною валютою та банківськими металами».

Дебіторська заборгованість за авансами на відрядження, з придбання основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, робіт, послуг та кредиторська заборгованість з продажу основних засобів, нематеріальних активів, матеріальних цінностей, робіт, послуг, які обліковуються за офіційним курсом на дату розрахунку, не підлягають переоцінці у зв'язку зі зміною офіційного курсу, як і інші немонетарні статті.

Статті доходів та витрат майбутніх періодів, що виникли в іноземній валюті і пов'язані з виконанням робіт, послуг, є немонетарними статтями. Вони обліковуються за офіційним курсом на дату розрахунку і не переоцінюються під час кожної зміни офіційного валютного курсу.

Кредиторська заборгованість з придбання за іноземну валюту основних засобів, нематеріальних активів, матеріальних цінностей, робіт, послуг і дебіторська заборгованість з продажу за іноземну валюту основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, робіт, послуг є монетарними статтями балансу, тобто підлягають сплаті та одержанню у визначеній сумі іноземної валюти, тому підлягають переоцінці при кожній зміні офіційного курсу.

Залишки в іноземній валюті за рахунками цінних паперів, що обліковуються за справедливою вартістю, переоцінюються під час зміни офіційного курсу. Боргові цінні папери в іноземній валюті відносяться до монетарних статей балансу і незалежно від того, у якому портфелі обліковуються, переоцінюються під час зміни офіційного курсу.

Банк веде окремий облік результату від переоцінки активів і зобов'язань в іноземній валюті та банківських металах у зв'язку зі зміною офіційного курсу та результату від купівлі-продажу іноземної валюти та банківських металах, якщо курс купівлі/продажу не збігається з офіційним курсом.

Результати переоцінки іноземної валюти та банківських металів визнаються у фінансовій звітності за статтю «Результат від переоцінки іноземної валюти та банківських металів».

4.20. Взаємозалік статей активів і зобов'язань

Взаємозалік активів і зобов'язань визнається Банком за наступних умов.

Фінансові активи і зобов'язання подаються у фінансовій звітності в згорнутому вигляді, а чиста сума такого взаємозаліку відображається у звіті про фінансовий стан у разі існування юридично забезпеченого права на взаємозарахування визнаних сум й наміру Банку провести розрахунок шляхом взаємозарахування або реалізувати актив і одночасно погасити зобов'язання.

Взаємозаліку активів та зобов'язань різних клієнтів, за різними операціями та в різних валютах Банк не здійснює.

4.21. Інформація за операційними сегментами

З метою складання фінансової звітності в Банку визначаються наступні сегменти:

- послуги корпоративним клієнтам (до таких клієнтів належать суб'єкти господарювання, небанківські фінансові установи);
- послуги фізичним особам;
- інвестиційна банківська діяльність (до неї належить діяльність Банку на ринку цінних паперів);
- послуги на міжбанківському ринку (до них належать послуги, які надаються іншим банкам, в тому числі з отримання/розміщення міжбанківських кредитів/депозитів).

Критеріями розподілу банківської діяльності на сегменти є:

- характеристика та якість ряду банківських продуктів,
- розвиток банківської мережі (присутність Банку в великих містах України),
- питома вага та обсяги операцій сегменту в загальній сумі чистих активів, зобов'язань, доходів та витрат,
- періодичність (постійність) проведення діяльності сегменту протягом звітного періоду,
- ступінь впливу результатів діяльності сегменту на фінансовий результат звітного періоду, а також на показники активів та пасивів балансу за звітний період.

Для кожного сегменту Банку існують банківські продукти, направлені на задоволення потреб клієнтів (контрагентів) сегменту зі своїми специфічними тарифами та процентними ставками, що залежать від рівнів ризиків та витрат Банку на надання таких послуг.

Процентні ставки за кредитами та депозитами встановлюються на рівні, що є конкурентноспроможним порівняно з іншими банками і забезпечують прибутковість кредитно-інвестиційних операцій Банку. Тарифи на послуги Банку встановлюються з урахуванням стану ринку подібних банківських послуг та специфіки обслуговування клієнтів в Банку.

Банк може виділяти певну діяльність як окремий сегмент у разі, якщо виконується хоча б одна з умов:

- дохід за сегментом становить не менше 10% від загального доходу Банку,
- фінансовий результат сегменту (прибуток або збиток) становить не менше 10% загальної суми фінансового результату (прибутку або збитку) Банку,
- активи сегмента становлять не менше 10% від суми загальних активів Банку.

Незважаючи на невідповідність вищезазначеним умовам, якщо Банк вважає за необхідне, тоді має право виділити в окремий незалежний сегмент будь-який напрямок бізнесу враховуючи наступне:

по-перше, аналіз діяльності цього напрямку Банку вказує на те, що Банк активно працює в цьому бізнесі;

по-друге, Банк має наявні та/або потенційні контрактні угоди, пов'язані з цим бізнесом;

по-третє, доходи від цього напрямку мають стабільний характер, а також, у тому разі, якщо Банк вважає, що інформація про цей сегмент буде корисною користувачам фінансової звітності.

Доходами звітного сегмента визнається частина доходів Банку, що пов'язані безпосередньо з діяльністю звітного сегмента (проценти, комісійні доходи, доходи від торговельних операцій).

Витратами звітного сегмента визнається частина витрат Банку, що пов'язані безпосередньо з діяльністю звітного сегмента (проценти, комісійні витрати, витрати від торговельних операцій).

Доходи та витрати, які за економічною сутністю не можуть бути розподілені на окремі звітні сегменти, включаються до доходів і витрат за іншими операціями.

Доходи і витрати, щодо яких неможливо чітко визначити відношення до конкретного сегмента, відносяться до доходів і витрат за іншими операціями (наприклад, загальноадміністративні витрати, витрати на персонал, доходи і витрати по операціях оренди, витрати на аудит, доходи і витрати по операціях з основними фондами і нематеріальними активами, податки і збори тощо).

Розподіл за сегментами доходів та витрат має опосередкований вплив на рішення Банку щодо управління ресурсами.

4.22. Ефект змін в обліковій політиці, облікових оцінках та виправлення суттєвих помилок

Зміни в обліковій політиці застосовуються Банком у разі якщо:

- існують відповідні вимоги МСФЗ;
- зміни приводять до того, що фінансова звітність надає достовірну та доречнішу інформацію про вплив операцій, умов і подій на фінансовий стан, фінансові результати діяльності, грошові потоки Банку.

Зміни в обліковій політиці є наслідком першого застосування Банком МСФЗ та не є виправленням помилок. У зв'язку з цим застосування Банком змін в обліковій політиці здійснюється ретроспективно, начебто така політика застосовувалась в попередніх звітних періодах, інформація за якими подається у фінансовій звітності.

В цьому випадку, Банк коригує кожний компонент власного капіталу на початок періоду, на який впливає ця зміна, за найперший поданий попередній період, а також коригує інші порівнювані суми, інформація про які розкрита за кожний поданий попередній період, так, наче нова облікова політика застосовувалась завжди.

Враховуючи вищезазначене, коригування вплинули на стан наступних статей: кошти в інших банках, кредити та заборгованість клієнтів, інші фінансові активи, інші фінансові зобов'язання, відрахування до резерву за активними операціями, резерви за зобов'язаннями, прибуток на акцію.

Розміри коригувань звітної року наведено у Примітці 5. «Перехід на нові та переглянуті стандарти».

Зміни в облікових оцінках відбуваються у зв'язку із змінами обставин, на яких базувалась оцінка. За своїм характером перегляд оцінок не стосується попередніх періодів та не є виправленням помилок. Вплив змін облікових оцінок визнається Банком перспективно, тобто застосовується до операцій, умов і подій з дати зміни в оцінці. Зміна в обліковій оцінці впливає на прибуток або збиток Банку лише в поточному періоді або в майбутніх періодах.

4.23. Основні облікові оцінки та судження, що використовуються під час застосування принципів облікової політики

Під час застосування принципів облікової політики з метою складання фінансової звітності управлінський персонал Банку ураховує, чи допоможе розкриття інформації користувачам у розумінні відображення операцій, інших подій та умов, поданих у фінансових результатах діяльності та фінансовому стані Банку.

У викладі суттєвих облікових політик або в інших примітках фінансової звітності Банком застосовані судження, що їх використовував управлінський персонал, та які мають найсуттєвіший вплив на суми, визнані у фінансовій звітності.

Судження застосовуються таким чином, щоб фінансова звітність була доречною для потреб користувачів з прийняття економічних рішень та достовірною (без помилок і перекручень, вільною від упереджень, обачливою та повною у всіх суттєвих аспектах).

Так, управлінський персонал у процесі виконання вимог облікової політики застосовує судження, визначаючи:

- коли практично всі значні ризики та винагороди від володіння фінансовими активами та орендованими активами передаються іншим контрагентам;
- чи є певні продажі банківських продуктів (послуг), по суті, угодами про фінансування, а тому такими, що не ведуть до збільшення доходу;
- чи свідчить сутність відносин між Банком та контрагентом, такому, що Банк здійснює або не здійснює контроль над ним, чи має спільний контроль над угодою або має будь-який інший суттєвий вплив на контрагента;
- чи можна визначити актив як контрактне право отримувати грошові кошти або інші активи;
- чи відповідає фінансовий інструмент основним характеристикам для визнання його похідним фінансовим інструментом;
- чи класифікується характер договірних відносин між Банком та контрагентом як такий, що відповідає визначенню фінансового лізингу (оренди);
- критерії визнання операційних сегментів;
- критерії визнання одиниці об'єктів основних засобів;
- ступінь ймовірності, властивий надходженню майбутніх економічних вигід, що відносяться до використання активу (для визнання нематеріального активу).

Примітка 5. Перехід на нові та переглянуті стандарти

Дата переходу на МСФЗ – це початок самого раннього періоду, за який Банк подає порівняльну інформацію відповідно до МСФЗ у складі фінансової звітності, що вперше подається за МСФЗ.

Дата переходу на МСФЗ – 01.01.2011 року.

Початок першого звітного періоду відповідно до МСФЗ – 01.01.2012 року.

Дата складання першої фінансової звітності за МСФЗ – 31.12.2012 року (кінець дня).

Крім обов'язкових до застосування в 2012 році в Банку МСФЗ, інформація щодо яких викладена у Примітці 3. «Основи подання фінансової звітності», в майбутніх періодах Банком можуть бути застосовані наступні МСФЗ та тлумачення:

МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій», МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу», МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність», МСФЗ 11 «Спільна діяльність», ПКТ 32 «Нематеріальні активи: витрати на сторінку в Інтернеті».

Таблиця 5.1. Вплив переходу на нові МСФЗ за 2012 рік

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Попередні дані	Вплив переходу на МСФЗ	Дані з урахуванням МСФЗ
1	2	3	4	5
Звіт про фінансовий стан (Баланс)				
1.	Кошти в інших банках	94036	6021	100057
2.	Кредити та заборгованість клієнтів	2706640	(7859)	2698781
3.	Інші фінансові активи	333694	(332337)	1357
4.	Резерви за зобов'язаннями	16931	(7044)	9887
5.	Інші фінансові зобов'язання	335931	(332337)	3594
Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)				
6.	Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках	401585	(5331)	396254
7.	Прибуток/(збиток) за рік	2851	5331	8182
8.	Прибуток/(збиток) на акцію	0,001	0,005	0,006

Примітка 30. Управління фінансовими ризиками

Кредитний ризик

Кредитний ризик – це наявний або потенційний ризик втрати кредитних коштів, який виникає у Банку через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь-якої фінансової угоди із Банком (його підрозділом) або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання.

Кредитний ризик присутній у всіх видах діяльності Банку, результат яких залежить від дій позичальників, емітентів, інших контрагентів і виникає кожний раз, коли Банк надає кошти, бере на себе зобов'язання про їх надання, або здійснює інвестиції. Кредитний ризик присутній не лише в операціях прямого кредитування, а й під час здійснення лізингових, факторингових, гарантійних операцій, у процесі формування портфеля цінних паперів тощо.

Процес визначення кредитного ризику у Банку поділено на оцінку індивідуального та портфельного кредитного ризику. Джерелом індивідуального кредитного ризику є окремий конкретний контрагент – позичальник, боржник, емітент цінних паперів. Оцінка індивідуального кредитного ризику передбачає оцінку кредитоспроможності такого контрагенту, тобто індивідуальну здатність своєчасно і в повному обсязі виконувати прийняті на себе зобов'язання.

Портфельний ризик проявляється у зменшенні вартості активів Банку. Джерелом портфельного ризику є сукупна заборгованість перед Банком по операціях, яким притаманний кредитний ризик, тобто портфель однорідних кредитних операцій. Оцінка портфельного кредитного ризику передбачає оцінку концентрації та диверсифікації активів Банка.

Методи зменшення кредитного ризику, які використовуються в Банку:

- лімітування;
- розгляд кредитної заявки службами Банку, які забезпечують незалежну оцінку проекту;
- вибір адекватної структури кредитної угоди;
- забезпечення (застава, порука);
- постійний аналіз фінансового стану позичальника і надходжень на поточні рахунки;
- моніторинг застави.

Основним інструментом управління кредитними ризиками в Банку є система лімітування, яка включає ліміти трьох типів: ліміти індивідуального кредитного ризику, ліміти портфельного ризику, ліміти повноважень.

Встановлення лімітів індивідуального кредитного ризику здійснюється на основі аналізу фінансового стану позичальника, кредитного проекту, забезпечення, структури угоди, репутації позичальника, юридичної експертизи наданих документів.

Для моніторингу кредитного портфелю щомісячно Управлінням ризиків проводиться аналіз концентрацій вкладень Банку. Аналізується рівень проблемної заборгованості в розрізі підрозділів Банку, достатність сформованих резервів.

Встановлення лімітів повноважень передбачає систему лімітів колегіальним органам і посадовим особам в розрізі стандартних та нестандартних кредитних продуктів по розміру кредитів одному позичальнику та загального портфеля виданих кредитів. Ліміти встановлюються в залежності від якості сформованого портфеля, якості управління, професійної підготовки працівників, регіону тощо.

Банк структурує ступені кредитного ризику, установлює граничні ризики по відношенню к кожному конкретному позичальнику, а також по категоріям позичальників, належних до визначеного сектору економічної діяльності або географічному регіону. Такі ризики регулярно контролюються та переглядаються.

Кредитний комітет Банку встановлює ліміти кредитування для кожного окремого позичальника на підставі колегіального рішення. Ліміти кредитування передбачають обмеження по сумі та строку погашення кожної кредитної угоди, а також можуть включати обмеження по цільовому використанню кредитних коштів.

При структуруванні ризиків при кредитуванні корпоративних клієнтів, Банк може встановлювати графіки погашення кредитів з урахуванням сезонності бізнесу позичальника та при необхідності отримувати гарантії його зв'язаних структур, укладати угоди по забезпеченню відповідних кредитів, фіксувати частки власних вкладень позичальників на усіх етапах реалізації кредитного проекту, вимагати переказ грошових потоків по угоді в Банк тощо.

Для регіональних підрозділів Банку встановлені обмеження по розміру кредитів, рішення про надання яких регіональний підрозділ приймає без затвердження у Головному банку. Ці обмеження встановлюються по відношенню до сум окремих кредитних договорів, загального обсягу кредитів, умов окремих програм кредитування.

Оскільки кредитна політика Банку містить встановлення пріоритетності якості позичальника над якістю доступного забезпечення, рішення про надання кредиту

базується, насамперед, на оцінці кредитоспроможності позичальника. Банк проводить послідовну політику диверсифікації кредитного портфеля з метою зниження кредитних ризиків.

Банк є активним учасником ринка міжбанківських ресурсів.

Банк приймає незабезпечені кредитні ризики при проведенні міжбанківських операцій. З метою обмеження подібних кредитних ризиків в Банку встановлюються ліміти для банків-контрагентів на підставі комплексної оцінки фінансового стану, а також вивчення не фінансових факторів, які можуть вплинути на банк-контрагент у цілому. Ліміти на проведення міжбанківських операцій встановлюються і переглядаються Кредитним комітетом Банку. При надходженні інформації про погіршення або можливе погіршення фінансового стану банку-контрагенту підрозділ ризик-менеджменту Банку має право оперативного зупинити дію кредитного ліміту та інформує про це керівництво.

Моніторинг кредитного ризику – це комплекс дій Банку по отриманню та аналізу інформації про клієнта протягом строку дії кредитного договору. Моніторинг дозволяє оперативного реагувати на виникаючі ризики виконання зобов'язань позичальником по кредитній операції та знижає обсяг проблемних кредитів.

Моніторинг кредитної угоди включає:

- моніторинг виконання позичальником умов кредитної угоди, в першу чергу – своєчасності розрахунків по кредиту та відсоткам;
- моніторинг фінансового стану на підставі наданої фінансової інформації (звітності);
- моніторинг цільового використання кредитних коштів, досягнення запланованих показників бізнес-плану/техніко-економічного обґрунтування позичальника;
- моніторинг забезпечення;
- моніторинг не фінансової інформації (юридичні аспекти, репутація позичальника, інше).

Протягом звітного 2012 року Банком не порушувались нормативи кредитного ризику.

Показники нормативів кредитного ризику Банку зазначено в Примітці 1. «Інформації про банк».

Ринковий ризик

Ринковий ризик – це наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через несприятливі коливання вартості цінних паперів та товарів й курсів іноземних валют за тими інструментами, які є в торговому портфелі Банку.

Цей ризик впливає з маркетмейкерства, ділінгу, прийняття позицій з боргових та пайових цінних паперів, валют, товарів та похідних інструментів (деривативів).

З метою управління ринковим ризиком Банком застосовуються наступні інструменти:

- встановлення лімітів на суму конкретної угоди щодо купівлі або продажу, якщо вона укладається на умовах, за яких результат її проведення залежить від коливання ринкових цін,
- встановлення ліміту на загальний розмір валютної позиції, встановлення ліміту на сукупний розмір інвестиційного портфеля,
- оцінка волатильності котирувань,
- розрахунок лімітів вкладень в цінні папери на основі розрахованих Stop Loss лімітів та діапазону зміни котирувань цінних паперів,
- позаплановий перегляд лімітів у випадку різкої зміни кон'юнктури ринку або значного зниження ресурсної бази Банку,
- формування резервів на покриття можливих збитків.

Процентний ризик

В результаті несприятливого коливання на ринку процентних ставок Банк наражається на процентний ризик, джерелом якого є дисбаланс активів та пасивів, чутливих до зміни процентних ставок по строкам переоцінки.

Позиція дисбалансу потенційно може бути джерелом додаткового прибутку Банка, однак може і збільшувати ризик втрат. З метою зниження процентного ризику Банк використовує комплексну систему управління ризиками, яка базується на оцінці та лімітуванні ризику, створенні стрес-моделей. Результати оцінки та аналіз величини процентного ризику подаються кожного місяця на засідання КУАП, який приймає рішення щодо зміни процентної політики Банка, а також внутрішніх лімітів на рівень процентного ризику.

Окрім помісячної оцінки величини процентного ризику, Банк здійснює оперативний моніторинг різноманітних показників, які характеризують рівень процентного ризику, які бере на себе Банк. Оперативний та регулярний моніторинг величини процентного ризику дозволяє керівництву Банку приймати своєчасні та адекватні рішення, спрямовані на запобігання прибутковості операцій та дотримання встановлених лімітів відсоткового ризику.

Використання внутрішніх механізмів та процедур дозволяють Банку ефективно управляти процентним ризиком та уникати втрат, пов'язаних з даним видом ризику.

Інший ціновий ризик

Банк ідентифікує, вимірює та проводить моніторинг наступних видів цінового ризику, що має вплив на фінансово-економічну діяльність та прибутковість операцій:

- процентний ризик,
- ціновий ризик цінних паперів,
- ціновий ризик товарів.

Банком застосовуються такі методи вимірювання процентного ризику:

- розрахунок процентної маржі та спреду,
- аналіз розривів за строками (GAP-аналіз),
- метод альтернативної вартості, який передбачає порівняння фактичних процентних платежів за фінансовими інструментами з процентними платежами, розрахованими за ринковими процентними ставками,
- індексний факторний аналіз,
- імітаційне моделювання.

Управління процентним ризиком передбачає застосування заходів його мінімізації. Одним із способів мінімізації процентного ризику є встановлення лімітів розриву в строках погашення процентних активів та процентних пасивів. Ліміт може встановлюватись по кожній групі процентних активів та пасивів. Банк мінімізує розрив не тільки в строках, але і в сумах залученого пасиву чи наданого активу.

Другий спосіб мінімізації процентного ризику – внесення спеціальних пунктів в договори щодо зміни процентних ставок по вкладам та кредитам в залежності від коливань ринку, або змін у грошово-кредитній політиці Національного банку України. Даний спосіб може бути реалізований тільки з дотриманням вимог чинного законодавства щодо зміни процентних ставок у договорах.

Що стосується цінового ризику цінних паперів, то у разі якщо Банк буде розміщувати цінні папери в портфелі на продаж за умови, що про продаж таких цінних паперів укладено договір (форвардний контракт), який засвідчує зобов'язання продавця

продати такі папери та зобов'язання покупця купити ці папери у визначений час та на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією ціни такого продажу під час укладання такого форвардного контракту, ціновий ризик цінних паперів Банку не буде притаманний. Наразі, в портфелі на продаж перебувають, зокрема, високоліквідні цінні папери – облігації внутрішньої державної позики, що мінімізує ціновий ризик цінних паперів.

Ціновий ризик товарів має опосередкований вплив на рівень кредитного ризику через зміну вартості заставного майна. З метою визначення впливу цінового ризику на якість кредитного портфелю Банк використовує методи стрес-тестування за параметрами – рівень інфляції, зміна вартості корзини критичного вживання, ринкової вартості предметів застави.

Географічний ризик

В процесі діяльності Банк не наражається на географічний ризик, оскільки активи і зобов'язання Банку зосереджені тільки в Україні. Клієнти Банку, які користуються послугами кредитування, розташовані на території України.

Кліматичні, національні, політичні, економічні та інші особливості регіонів, в яких розташована мережа відділень Банку, суттєво не впливають на здійснення діяльності Банку.

Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – ризик фінансових втрат, пов'язаний з нездатністю Банку своєчасно і в повному обсязі виконати свої зобов'язання.

Джерелом ризику ліквідності є розбіжність активів та пасивів Банку по строкам погашення. Політика Банку у сфері управління ризиком ліквідності, націлена на оптимізацію співвідношення ризику ліквідності та прибутковості здійснюваних Банком операцій.

Банк здійснює поточний аналіз та перспективний прогноз стану ліквідної позиції, виконує оцінку ступені волатильності джерел фінансування, розробляє рекомендації по оптимізації структури активів и пасивів. Діюча система управління ризиком ліквідності дозволяє управляти ліквідною позицією Банку, як з точки зору забезпечення безумовного виконання зобов'язань Банку, так й з точки зору забезпечення клієнтів необхідними ліквідними коштами.

Процес управління банківською ліквідністю полягає в гнучкому поєднанні протилежних вимог – максимізації прибутковості з обов'язковим додержанням норм ліквідності. Управління ліквідністю Банку здійснюється як оперативно, так і на довгострокову перспективу.

Управління ризиком ліквідності включає наступні етапи:

- вибір методу ідентифікації та управління ризиком ліквідності,
- управління активами і пасивами Банку з урахуванням ризику ліквідності з використанням таких методів – управління фондами і структурою балансу, формування плану ліквідності, конверсія фондів, управління резервною позицією, управління кредитною позицією, розподіл ресурсів по активних операціях за принципом узгодження термінів, використання GAP.

В управлінні ризиком ліквідності Банком визначаються такі підходи:

- управління ліквідністю через активи. Сутність цього підходу полягає в залученні високоліквідних активів, які повністю забезпечують потреби ліквідності Банку, і передбачає визначення оптимального для Банку співвідношення високоліквідних і загальних активів з урахуванням стабільної ресурсної бази і здійснення порівняльного аналізу цінової динаміки на ринках, придатних для реалізації активів;

- управління ліквідністю через пасиви. Зміст цього підходу полягає в запозиченні коштів у кількості, достатній для повного покриття потреб у ліквідних засобах, і передбачає прогностичний аналіз потреби Банку у ліквідних коштах через порівняння вхідних і вихідних грошових потоків, прогнозування стану фінансових ринків, прогностичний аналіз вартості підтримки ліквідної позиції, інваріантний аналіз різних джерел запозичення ліквідних коштів за параметрами (доступність, відносна вартість, відповідність строків залучення та тривалості потреби в ліквідних коштах, правила регулювання, обмеження на використання), вибір оптимального варіанта підтримки ліквідної позиції та обґрунтування управлінських рішень;
- управління ліквідністю через активи і пасиви. Сутність цього підходу полягає в тому, що частина попиту на ліквідні засоби задовольняється за рахунок залучення високоліквідних активів, а решта – за допомогою проведення операцій запозичення коштів.

Примітка 32. Управління капіталом

Управління капіталом Банку має наступну мету:

- забезпечення можливості Банку функціонувати у якості безперервно діючого суб'єкта господарювання;
- підтримка капіталу на рівні, необхідному для забезпечення нормативу адекватності регулятивного капіталу у розмірі не менше 10% у відповідності до вимог Національного банку України.

Цілями управління капіталом також є:

забезпечення захисту інтересів кредиторів та вкладників від непередбачуваних збитків, яких може зазнати Банк в процесі діяльності;

- достатнього рівня рентабельності вкладень акціонерів Банку;
- стабільного і послідовного розвитку Банку, збільшення обсягів активних і пасивних операцій, розширення переліку послуг, що надаються клієнтам Банку;
- фінансової стійкості і мінімізації ризиків, притаманних банківській діяльності.

Процес управління капіталом полягає в проведенні моніторингу основних показників капіталу Банку та прийманні оперативних рішень виходячи з поточної ситуації та необхідності.

Планування необхідного рівня капіталу проводиться на постійній основі в процесі щорічного бюджетування та моніторингу відповідними підрозділами.

Політика управління капіталом полягає у:

- нарощуванні прибутку Банку у обсягах, необхідних для забезпечення рентабельності капіталу на достатньому рівні, та спрямування його у повному обсязі на поповнення капіталу Банку;
- збалансованому зростанні капіталу Банку та обсягів активних операцій з прийнятним ризиком з метою забезпечення адекватності регулятивного капіталу Банку на рівні не менше 10%;
- вдосконалення процедур ідентифікації ризиків, притаманних банківській діяльності, та запобігання надмірних ризиків при здійсненні Банком активних операцій.

Норматив адекватності/платоспроможності регулятивного капіталу Н2 відображає здатність Банку своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що впливають із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру.

Протягом звітного року Банком виконувався норматив адекватності регулятивного капіталу, встановлений Національним банком України, та за станом на кінець дня 31.12.2012 року його значення становить 13,41%.

Регулятивний капітал Банку відповідає діючим нормативним вимогам та забезпечує Банку можливість виконання всіх операцій в межах отриманої банківської Ліцензії та письмового Дозволу на здійснення операцій, наданих Національним банком України.

Примітка 34. Справедлива вартість фінансових інструментів

Справедлива вартість – сума за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.

Найкращим свідченням справедливої вартості є ціни котирування на активному ринку.

Методами оцінювання фінансових інструментів, що використовуються в Банку, є застосування останніх ринкових операцій між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, якщо вони доступні, або посилання на поточну справедливу вартість іншого подібного інструмента, або аналіз дисконтованих грошових потоків та моделей опціонного ціноутворення.

Якщо є метод оцінювання, який звичайно використовують учасники ринку для визначення ціни фінансового інструмента, і доведено, що він надає достовірні попередні оцінки цін, отриманих у фактичних ринкових операціях, то Банк застосовує цей метод. У випадку, коли ринок для фінансового інструмента не є активним, або на ринку відсутня інформація про діючі ціни або неможливо знайти аналогічні об'єкти оцінки, то для визначення розрахункової справедливої вартості Банк застосовує метод оцінки та припущення щодо кожного виду фінансових активів або фінансових зобов'язань, враховуючи діючі ціни на активному ринку інших подібних активів, скоригованих з врахуванням відмінностей.

Грошові кошти та їх еквіваленти визнаються за амортизованою собівартістю, яка не відрізняється від їх поточної справедливої вартості.

Придбані в торговий портфель банку цінні папери первісно оцінюються та відображаються в бухгалтерському обліку за справедливою вартістю з одночасним визнанням переоцінки через прибутки або збитки.

Придбані в портфель банку на продаж цінні папери первісно оцінюються та відображаються в бухгалтерському обліку за справедливою вартістю з одночасним визнанням переоцінки в капіталі Банку.

Справедлива вартість цінних паперів визначається методом останнього у звітньому періоді офіційного котирування на організаційно оформленому ринку.

Якщо котирування ринкових цін на цінні папери відсутні або є недоступними, то для визначення справедливої вартості в Банку застосовуються інші методи, які зазначені у внутрішніх нормативних документах та описані у Примітці 4. «Принципи облікової політики».

Кредити та інші фінансові активи під час первісного визнання оцінюються за справедливою вартістю з урахуванням всіх доходів й витрат на операцію. Кредити та інші фінансові активи Банку, до яких відносяться кошти в інших банках, кредити та заборгованість клієнтів, відображаються за амортизованою собівартістю з використанням ефективної ставки під час нарахування процентів та амортизації дисконту (премії).

Справедлива вартість фінансового активу визначається шляхом дисконтування всіх очікуваних майбутніх грошових потоків із застосуванням ринкової процентної ставки щодо подібного фінансового інструменту.

Вклади (депозити), залучені кошти та інші фінансові зобов'язання під час первісного визнання оцінюються за справедливою вартістю з урахуванням всіх витрат (доходів) на операцію. Фінансові зобов'язання Банку, до яких відносяться кошти в інших банках, кошти клієнтів, інші залучені кошти, відображаються за амортизованою собівартістю з використанням ефективної ставки під час нарахування процентів та амортизації дисконту (премії).

Справедлива вартість фінансового зобов'язання визначається шляхом дисконтування всіх очікуваних майбутніх грошових потоків із застосуванням ринкової процентної ставки щодо подібного фінансового інструменту.